

Тези присвячено висвітленню особливостей змісту, структур й переваг компетентнісно спрямованого підручника української мови для 11-го класу (рівень стандарту). Акцентовано увагу на важливості реалізації в підручникові виховних можливостей і емоційно-ціннісного аспекту соціокультурної змістової лінії. Проаналізовано дидактичну систему, вправи, завдання й запитання, які характеризуються спрямованістю на досягнення кінцевих результатів.

Ключові слова – українська мова, компетентнісно спрямований підручник, 11 клас, система вправ і завдань.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ Й СТРУКТУРИ ПІДРУЧНИКА «УКРАЇНСЬКА МОВА, 11 КЛАС»

В. І. Новосьолова, канд. пед. наук

Особливість підручника української мови для 11 класу (рівень стандарту) полягає в тому, що зміст і методичний апарат його:

- спрямовані на формування передусім громадян-патріотів, яким властиве ціннісне ставлення до себе, до родини, суспільства, України, світу; громадян, які розуміють і приймають родинні, національні й загальнолюдські цінності;
- здатні забезпечити досягнення освітніх результатів – ключових і предметної компетентностей, що передбачають вироблення вмінь застосовувати здобуті знання, формувати на основі цих компонентів ставлень й поведінкових норм;
- передбачають відповідно до програми системну роботу з мовленнєвими жанрами, що сприяє соціалізації учнів, формуванню впевненості в собі, активності, ініціативності;
- забезпечують формування в учнів цілеспрямованості, самостійності, відповідальності за результати власної навчальної діяльності;
- надають можливість вибору варіанта домашнього завдання, способу засвоєння й опрацювання навчального матеріалу.

У підручнику це реалізується з допомогою текстів, дібраних вправ, завдань і запитань, що утворюють цілісну дидактичну систему, спрямовану на досягнення кінцевих результатів, передбачених навчальною програмою. Важливим структурним компонентом підручника є текст, який є основним джерелом пізнання й емоційного впливу. Дотримано послідовності й наступності між завданнями й мовним матеріалом, логіки розташування змістових компонентів, неперервності формування в учнів предметної й ключових компетентностей, готовності до будь-яких життєвих ситуацій. Занурившись в уявне соціальне середовище або змодельовавши власну ситуацію, учні матимуть змогу відчути значущість здобутих знань і вмінь не лише в межах школи, а й виявити ту чи іншу компетентність в конкретній ситуації поза її межами. Систематичне виконання ситуаційних завдань спонукає старшокласників замислюватися про моральні обов'язки, які вони мають як члени суспільства.

Підручник містить аналітичні завдання, такі обов'язкові компоненти уроку, як цілевизначення й рефлексію, завдання творчого характеру, розраховані на спільну діяльність в парах і групах, складання й розігрування діалогів, пошук інформації з залученням різних джерел, завдання для організації дискусій, проектної та дослідницької діяльності. Рубрики «Слово

дня» й «Екологія слова» сприятимуть збагаченню у здобувачів освіти активного словника і вправності у володінні українським словом.

Ілюстративний матеріал підручника (репродукції картин, світлини, малюнки, карикатури, колажі) у підручнику є потужним інструментом як для передавання інформації, так і для стимулювання інтересу до виконання запропонованих завдань.